

B.3. UNIDADE 7 AS PRIMEIRAS CIVILIZACIÓNS

7. MESOPOTAMIA: A TERRA ENTRE RÍOS

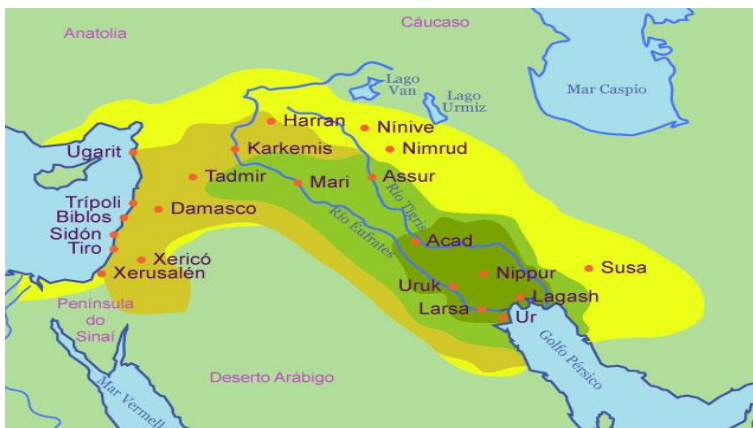
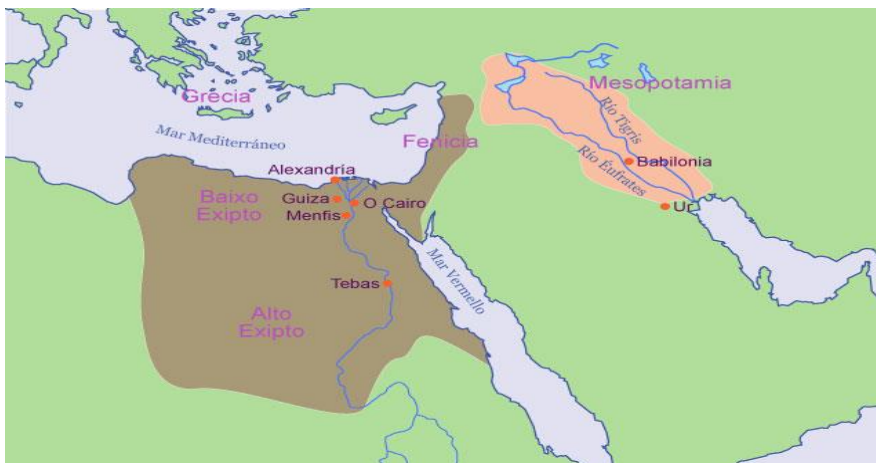
7.1 INTRODUCIÓN

As primeiras civilizacións urbanas aparecen arredor do 3500 a. c. en Mesopotamia, na zona do Crecente Fértil,. Tamén son coñecidas co nome de civilizacións fluviais, xa que se situaban ao abeiro de grandes ríos: o Nilo en Exipto, e o Tigris e o Éufrates en Mesopotamia.

Era unha zona moi fértil debido ás inundacións que provocaban estes ríos e que deixaban un limo moi beneficioso para a agricultura. Ubicábase nun enclave privilexiado que lle permitía o comercio con Asia Menor, o mar Mediterráneo e Siria

Mesopotamia, dacordo cos pobos que a dominaron, dividiuse en tres reinos: Sumer no Sur, Asiria, ao norte; Acad, no centro.

Finalmente os Persas conquistan todo o territorio

7.1. OS PRIMEIROS IMPERIOS

Entre os milenios III e I a. C., Mesopotamia foi dominada por varios pobos que configuraron os grandes Imperios:

- Imperio Sumerio (3500 y 1750 a. C.)

Los sumerios fueron una civilización antigua que habitó la Mesopotamia asiática. A lo largo de su historia, los sumerios fundaron cientos de ciudades-Estado a orillas de los ríos Tigris y Éufrates, controladas por sacerdotes y líderes militares que buscaban imponer su dominio en la región.

- Imperio acadio (2334 - 2193 a. C.)

A comezos do III milenio a. C. o rei **Sargón I** organizou un exército e rematou coa superioridade sumeria, ocupou as cidades da Baixa Mesopotamia e creou o reino de Acad. A lingua oficial do estado foi o acadio.

- Imperio babilonio e asirio (1729 - 593 a. C.)

Varios pobos nómades conquistaron Mesopotamia. Pero a cidade-estado de Babilonia unificounos, fundando o Primeiro Imperio Babilónico.

Nesta etapa, un dos gobernantes máis importantes foi o **rei Hammurabi**, quen redactou o primeiro código legal, mellorou as infraestructuras e crea innovadoras vías terrestres e as canles de regadío.

En torno ao 1300 a.c. foron conquistados polos asirios, pero Babilonia retomaría o poder no ano 625 a. C. con **Nabucodonosor II**, quen estendeu o Imperio ata o golfo Pérsico e o mar Vermello.

- Imperio persa (539 - 331 a. C.)

A finais do século VI a. C. o rei persa **Ciro II** conquistou Babilonia.

Baixo o seu dominio, a rexión mesopotámica dividiuse en dúas provincias (Assur e Babilonia), que abarcaban desde o mar Mediterráneo ata o río Indo.

O Imperio persa perdurou ata ser conquistado polo grego **Alexandre Magno** no século IV a. C.

MESOPOTAMIA: <https://www.youtube.com/watch?v=FsMuFmULzXw>

7.3 A VIDA EN MESOPOTAMIA

A actividade económica

En Mesopotamia a actividade económica principal era a **agricultura e a gandería** (ovellas, vacas, cabras e asnos) A agricultura desenvolveuse pola construción de canles de regadío, capaces de facer chegar aos campos a auga dos ríos. Esta fertilidade supoñía a obtención de abundantes colleitas.

A **artesanía** tamén acadou un importante desenvolvemento así como o **comercio** de troco: os habitantes de Mesopotamia adquirían noutras rexións produtos dos que carecían, (ouro de Exipto, pedra de Persia...) Estas materias intercambiábanas por produtos agrarios e gandeiros.

Aínda que a base do comercio era o troco, xa neste momento aparecen as primeiras moedas.

A organización social

A sociedade mesopotámica estaba dirixida polo **rei**, quen exercía todos os poderes e era considerado como o representante dos deuses, aínda que non como un deles.

A sociedade estaba xerarquizada e organizábase do seguinte xeito:

- O **grupo privilexiado** estaba formado polos sacerdotes, os nobres e os altos funcionarios.
- Os **grupos intermedios** estaban formados por escribas, comerciantes e os artesáns máis adiñeirados.
- A **base social** conformábase dous grandes grupos: un primeiro, ao que pertencían os campesiños, gandeiros, artesáns e soldados, e un segundo grupo, no que estarían os escravos (non libres).

Sabías que...?

Os Xardíns Colgantes de Babilonia son unha das sete marabillas do mundo antigo descritas na obra do viaxeiro Filón de Bizancio (280 - 220 a. C). Dise, entre outras teorías, que foron construídos por Nabucodonosor II como agasallo á súa esposa no século VI a. C. Xardíns colgantes de Babilonia, Martin Heemskerck (s. XVI)

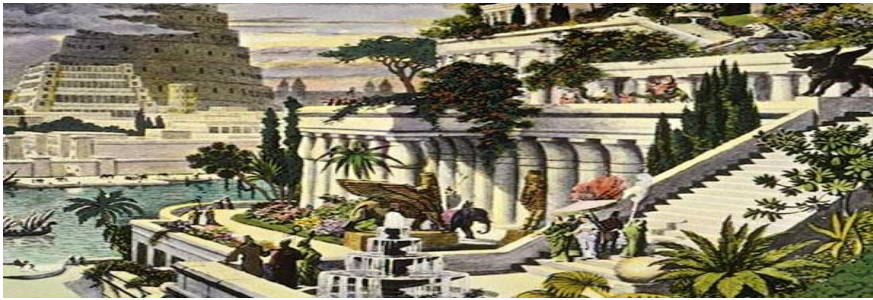
Realmente non temos probas que demostren a súa existencia. Esta dúbida é razoable, porque naqueles tempos a cidade atopábase en ruínas, tras a conquista e incendio causado por Evemero co fin de conquistar Babilonia no ano 125 a. C.

Porén, a citada descrición afirma que se trataba dunha construción formada por terrazas de pedra escalonadas, con árbores e flores de todas as partes do mundo en cada chanzo.

Parece ser que toda esta vexetación irrigábase cunha especie de noria hidráulica que transportaba a auga dende o pozo do Palacio Sur, do que si se atoparon restos.

Se queres facerte unha idea do seu posible aspecto mira o seguinte vídeo

(<http://safeshare.tv/v/ss564c5eaa4d927>).

7.4 CULTURA E ARTE MESOPOTÁMICA

A) O desenvolvemento cultural

A cultura mesopotámica foi moi rica, destacou pola súa innovación nas artes plásticas, a literatura e a ciencia.

A aparición da escritura permitiu o nacemento das **primeiras obras literarias**, como o *Poema de Gilgamesh*, no que se narran as fazañas deste monarca sumerio.

A civilización mesopotámica fixo grandes achádegos no eido da **medicina**: elaboraron novos medicamentos e tratamento.

Tamén crearon un calendario, que contaba con 12 meses luares de 29 ou 30 días e, cada seis anos, engadíase un novo mes.

Os mesopotámicos déronlle impulso ás **matemáticas**, pero aínda de maneira moi limitada polo descoñecemento do número 0.

Os seus **descubrimentos astronómicos** foron sorprendentes.

A invención dos cravos e dos ladrillos posibilitou a construción de novidosos elementos arquitectónicos, como as columnas, os arcos, as bóvedas ou as cúpulas.

B) Unha relixión politeísta

A civilización mesopotámica era **politeísta**, adoraba a moitos deuses que se manifestaban a través dos fenómenos da natureza. Os máis importantes eran Marduk (deus da creación), e Ishtar (deusa do amor e da fecundidade).

O seu poder era sobrenatural e ilimitado, e os humanos tiñan a misión de ser os seus servidores.

O culto aos deuses realizábase nun templo (a casa dos deuses) e os encargados de dirixilo eran os sacerdotes.

C) A arte mesopotámica

A arquitectura

Porta de Ishtar, acceso ao templo de Marduk, en Babilonia.

- Os cigurats: estas construcións eran edificios en forma de montaña ou torre graduada, realizados coa finalidade de comunicarse cos deuses. Na súa parte superior contiñan santuarios e observatorios astronómicos. Algúns dos cigurats máis representativos son o Templo branco de Uruk, na antiga Sumeria; o cigurat de Marduk, en Babilonia; e o cigurat de Ur, situado en Irak.

- Os templos: inicialmente eran edificios con funcións políticas, económicas e relixiosas, pero co paso do tempo centraron a súa función neste último aspecto. Coñecemos pouco destas edificacións porque apenas se conservan. Os templos de Eridu, de Gawra e o de Uruk presentaban una planta rectangular, ao igual que o de Tutub, ao que se lle unía un amurallamento dobre. Hoxe só conservamos restos da torre escalonada do templo de Ur.

- Os palacios: estas edificacións eran a residencia do Lagal e, por tanto, edificios con función administrativo-políticas. Tratábase do complemento necesario ao templo: sen ambas edificacións era imposible concibir a cidade. Estaban realizados con materiais pobres e os máis importantes sonos de: Eridu, Kish, Tell Branl, Ur e Mari.

Reconstrución arqueolóxica do século XIX sobre o posible aspecto de una sala del palaciode Nínive.

A escultura

Este é un dos eidos artísticos máis característicos da cultura mesopotámica. As **estatuas** representaban os deuses e gobernantes, tal é o caso da escultura de Gudea de Lagash (2120a. C.). Elaboráronse tamén pequenas estatuíñas de **orantes**, homes e mulleres en actitude de sumisión ante os deuses. Tratábase de esculturas de bulto redondo; é dicir, talladas tanto por diante como por detrás. Unha das máis representativas é a estatua de Asurnasirpal.

Para decorar os muros ou portas dos templos empregáronse os **relevos**, que normalmente representaban figuras de reis e raíñas ou de animais monstruosos. En relevo tamén elaboraron **estelas** que esculpían escenas de vitorias militares ou cazarías.

No seguinte grupo de imaxes podes ver:

- A. A estela de Ur-Nammu ou a cazaría de Asurnasirpal (Asurnasirpal II, 860 a. C.) situada nun palacio de Nimrud, Nínive

- B. Unha pequena escultura dun touro. Trátase dunha escultura en metal.

- C. A escultura sedente do Príncipe de Gudea.

D. A escultura dun sacerdote.

E. A escultura do emperador Shalmaneser III.

A pintura

A pintura mesopotámica realizábase no interior dos templos e nos palacios. Presenta, polo tanto, unha temática relixiosa e mitolóxica. Algúns exemplos destacados son os que se mostran na porta de Ishtar en Babilonia (A), caracterizada pola súa grande variedade cromática, ou o estandarte de Ur (B).

A

B

Autoría: A. Vissarion

(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ishtar_Gate_at_Berlin_Museum.jpg?uselang=es)